

Episode 1: 'Coronapatient nul' – med Jakob Tage Ramlyng

Vi er land nummer 15 i Europa, som får konstateret en person med corona-virus.

Det er mig, der har slået ud, det er mit mundskrab, der gjorde, at de kunne finde det, og derved så er jeg så den første.

Lidt over et år er gået siden coronaen gjorde sit indtog i Danmark, og selvom vaccinerne lige nu er ved at blive rullet ud i hele landet, så er Covid-19 på ingen måde overstået. Vi står stadig midt i pandemien, der hver dag kræver nye ofre. Men der er jo en første gang for alting, og sådan er det også med coronaen i Danmark. Der var nemlig en corona-patient 0, Jakob Tage Ramlyng. Spørgsmålet er så, om coronapatient 0 så er så betydningsfuld for danmarkshistorien at han fortjener at blive udstillet her på Nationalmuseet. Det er det, jeg har sat mig for at undersøge i dag. Mit navn er Jacob Frische og velkommen til udstillet på Nationalmuseet.

Og dermed også velkommen til mine gæster. Jakob Tage Ramlyng, journalist og redaktør på TV 2 og som sagt Danmarks patient nul. Jeg ved egentlig ikke, hvorfor det skal hedde patient nul. Det må vel være patient et eller den første patient i hvert fald med corona. Du findes jo i virkeligheden, du er ikke nul.

Og også velkommen til Jeanette Varberg, inspektør her på Nationalmuseet. Og ud over at du har skrevet en masse om pandemier gennem historien, så skal du også hjælpe mig med at finde ud af, om Jakob, som er sammen med os her, han er så vigtig for danmarkshistorien, at han skal udstilles her på museet. Og til det formål, så har vi udarbejdet noget så fantastisk som det jeg sidder med her.

Måske kan I høre det knitrer lidt. Det er nemlig det, vi kalder den lille kuratorhåndbog, og der har vi de sådan helt centrale kriterier for, om en genstand eller i det her tilfælde en person er egnet til at blive udstillet. Men mere om det senere for først dig, Jakob, hvordan har du det i dag? Det kan man ikke lade være med at spørge sådan én som dig om. Et år og gået. Hvordan føles det?

Jamen, jeg har det jo fuldstændig, som jeg normalt har det. Jeg er fuldstændig frisk og har heldigvis ikke fået nogen af de slemme senfølger, som rammer nogle mennesker.

Så udover at have været igennem en sygdom, som jo for de fleste er forholdsvis mild, men som jo er bemærkelsesværdig, fordi den var helt ny og været igennem noget af en mediemølle og opmærksomhed, så er jeg samme sted, som jeg var, før den her epidemi.

Og ligesom alle de andre der bliver vaccinerede, skal du så også det, eller er du allerede blevet vaccineret? Hvordan fungerer det?

Jeg skal vaccineres ligesom alle mulige andre. For ja, så vidt jeg har forstået, så er det afgørende på, hvor man er, altså hvor lang tid siden, og der er mange ting, men for at være på den sikre side så bliver alle vaccinerede.

Men du må føle dig lidt vaccineret. Måske kan du føle, du godt kan tillade dig at give hånd til folk og sådan noget?

Det har jeg ikke gjort, jeg har faktisk været ret opmærksom på... Jeg blev ret skræmt, så der har sat sig sådan en forsigtighed i mig hele vejen igennem. Så jeg har holdt mig tilbage fra en masse ting og gjort alt, hvad der er blevet anbefalet.

Jeg har dog besøgt min kones mormor, som har været meget isoleret. Altså følt at jeg kunne godt tillade mig, fordi det var så sikkert, at jeg havde været smittet, så jeg havde været inde og hjælpe hende med nogle ting, så hun ikke skulle være helt for sig selv. Så på den måde har jeg lige brugt det en lille smule.

Så får man lige sådan nogle opgaver der som en slags coronasupermand, der kan klare lidt af hvert.

Ja, lige præcis.

Okay, lad os lige prøve at spole tiden tilbage til februar sidste år. Prøv at lyt med her engang.

Det er fuldstændig surrealistisk. Den 27. februar sidste år blev den første dansker konstateret smittet med covid-19. Det fik vi at vide klokken to i nat, hvor de ringer til os, efter vi var blevet undersøgt ved 3-tiden i går og siden har jeg jo ikke sovet. Jeg har ikke

sovet siden i går. Danmarks patient 0 var journalisten Jakob Tage Ramlyng. Han var blevet smittet på en skiferie i Norditalien. Myndighederne gik straks i gang med smitteopsporingen.

Nu går Styrelsen for Patientsikkerhed i gang med det store omfattende arbejde at opspore personer, der kan have været i tæt kontakt med manden.

Jakob Tage Ramlyng er redaktør på TV 2 og havde været på arbejde dagen før. 16 TV 2-ansatte blev straks sendt i karantæne.

Vi følger en inddæmningsstrategi, og det vil sige, der blev ikke taget nogen chancer. Vi bruger derfor karantæne, når det er nødvendigt. Den første december 2019 registreredes det første tilfælde af en ukendt virussygdom i den kinesiske by Wuhan. Her knap tre måneder senere var virussen nået til Danmark. Jeg forstår godt, hvis man som dansker er bekymret over, at vi nu har coronavirus i Danmark. Situationen bliver taget meget alvorligt af alle myndigheder. Vi følger den time for time.

En uge efter blev Jakob Tage Ramlyng raskmeldt og kunne forlade sin karantæne.

Følelsesmæssigt har det været en fuldstændig vild rutsjetur, og nu er jeg blevet rask, og det betyder faktisk, at jeg om lidt kan tage hjem og give mine børn et kram og give min kone et kys og komme videre, fordi jeg kan ikke smitte nogen.

Det må have været noget af en oplevelse. Hvordan var det at få den telefonopringning? Hvad går der gennem dit hoved?

Der går rigtig mange ting gennem mit hoved. For det første er jeg vildt forvirret og rundt på gulvet, fordi at vi er blevet testet hele min familie og min kone og ene barn var også småsløje og syge og havde feber. Så jeg havde en forventning om, at hvis der var nogen, der var smittet, så var det dem, for jeg havde meget, meget lette symptomer.

Så jeg var forvirret over, det var mig og brugte meget tid på at forstå. Men kan det nu også være rigtig? Men det var det. Og så var jeg optaget af: Hvad betyder det her for mit arbejde? Altså, jeg havde snakket med min chef omkring, at der var en masse

kolleger jeg havde været i kontakt med, som der også var på lydvidnen før. Hvad med dem, som jeg havde været i kontakt med?

Så var der endnu et lag, som hed, at det her, det er en historie. Jeg er journalist, jeg arbejder i historier hele tiden. Jeg vidste, at det var om ikke den vigtigste historie næste dag, så vil det være den største af dem allesammen. Og jeg vidste godt, at det betød noget. Og min chef jo også var interesseret i, hvordan kunne vi fortælle den historie? Hvor meget skulle jeg være med? Ville jeg overhovedet fortælle denne historie fra min vinkel? Alle de der ting gik gennem hovedet på en.

Jeg var meget lidt bange. Altså den læge jeg snakkede med er infektionsmedicinsk overlæge på Roskilde Sygehus, hvor jeg blev testet, og han var rigtig god til at afdramatisere det og sagde: Du kommer til at have nogle dage, hvor du er lidt småsløj, og så er det ligesom det. Så jeg var ikke bange på den måde. Jeg var mere nervøs for, om jeg havde smittet nogen, og om der var sket noget med nogle andre.

Men der var folk rundt om dig, din familie, blev de bange?

Nej, det gjorde vi ikke. Altså vi var bekymrede for hvad denne her karantæne kom til at betyde for os, altså hvad er de næste 14 dage. Hvad kommer der til at ske? Det var meget det, der fyldte, fordi min søn havde fødselsdag dagen efter. Noget lavpraktisk: Hvordan skal vi fejre ham? Det blev os 4, der sad og nogle gæster, der stod og sang uden for vinduet, altså det var sådan nogle ting, som bare pludselig var helt anderledes fra det ene øjeblik til det andet.

Og hvordan er det så at have corona fra en der har prøvet det?

Det er ikke sådan, at jeg vil anbefale det til andre. Men for mig var det jo ikke slemt. Altså, jeg har sammenlignet det med, når jeg er blevet spurgt om det før, det er mellem en slem forkølelse og en mild influenza. Og det er jo meget individuelt. Desværre er der nogle, der bliver så voldsomt syge. Havde jeg hørt om Patient et i Italien, som var en 36-årig maratonløber, som kom tre uger i respirator... Ja, han var i respirator i tre uger. Så havde jeg været skræmt. Så havde det været virkelig: Puha. Jeg er ikke maratonløber, men jeg er i nogenlunde form.

Det troede jeg lidt beskyttede mig, men sådan er der bare ikke nogle garantier. Og så det, der er skræmmende, synes jeg, det er det her med at det er nyt. Så ingen vidste noget. Ingen kunne sige noget med sikkerhed. Selvom de kunne berolige mig, så var det hele tiden med en tror vi nok, og det regner vi med, og det håber vi på. Og det er ikke så rart. Læger plejer at være meget sikre, de er: Sådan er det Bum. Du skal bare regne med, og vi har 1000 års forskning bag det her. Sådan var det absolut ikke.

Så du kunne bare mærke, at du var på det helt tidlige stadie i den videnskabelighed, der er omkring det her.

Det var meget vildt. Og de skuffeplaner, som de havde, skulle de have frem. Og hov, nu gør vi sådan og nu er det konkret, og hvad gør vi så?

De havde ikke lavet nogen regler for, hvordan man skulle blive raskmeldt. Så det gik de sådan og skulle finde ud af undervejs. Hvor længe kan vi egentlig holde på ham her, og hvad er rimeligt?

Jeanette Varberg, lige om lidt så skal vi have nogle eksempler på, hvilke andre pandemier, der har hærget verden inden coronaen her. Men først skal vi lige høre fra dig, hvis du tager sådan de historiske briller på, er der så et eller andet specielt ved corona-pandemien, når man sammenligner med andre?

Det specielle i det her med corona-pandemien er jo, at det er et moderne samfund, hvor vi har informationer, der løber af sted rigtig hurtigt.

Men noget af det, der også løber rigtig hurtigt, det er selve sygdommen, fordi i gamle dage der rejste man med dampskib og damplokomotiv. Så kunne det tage 70 dage at nå fra Indien til København.

Men nu kan man flyve på 14 timer fra Kina til Italien eller Danmark. Og det gør, at noget, der måske ville have været år om at sprede sig bliver spredt på dage.

Så denne her voldsomme hastighed, hvormed at den her pandemi løber er helt exceptionel.

Og lad os så prøve lige at høre, hvad der har været af sammenlignelige eksempler gennem historien. Det kommer her.

Den største dræber af dem alle var Den sorte død, en pest-pandemi, der i midten af 1300-tallet spredte sig fra Centralasien til Europa, Nordafrika og store dele af Asien. Pesten tog livet af op mod 200 millioner mennesker. Alene i Europa omkom mindst halvdelen af kontinentets indbyggere. Den næststørste dræber var den spanske syge. Den hærgede det meste af verden fra 1918 til 1920. En influenzapandemi, der nåede at smitte en kvart milliard mennesker, af dem op mod 100 millioner med døden til følge. Ligeså dødbringende som den spanske syge var den Justinianske pest. Den spredte sig i midten af 500-tallet fra Centralasien ind i Europa.

Denne pest-pandemi anses af mange forskere som en forløber til den sorte død i 1300-tallet.

Den fjerdestørste dræber er hiv/aids. Det blev første gang konstateret den femte juni 1981 årlige. Hiv/aids har til dato kostet godt 35 millioner mennesker livet.

Ja, hold da op, sikke et rædselskabinet af fortrædeligheder at liste op her. Men Jeanette, har vi lært noget? Kan du se en ændring i måden, vi dealer med den her slags ting?

Ja, altså. For det første så er vi jo godt klar over nu, at det er mikrober, der er på spil. Det vil sige, at det er bakterier og virus. Det er en stor, stor fordel, at vi ved, hvad det kommer af. Før der troede man, at det var gudernes vrede, der ramte dig. Og man var fuldstændig prisgivet. Efterhånden så lærer man nogle ting, for eksempel med Den sorte død. Så indførte man karantæne, der betyder quaranta. Det er 40. 40 dage skulle man blive på sit skib før man gik ind i en stor italiensk by. Og så har vi også noget som isolation, Isola. Det betyder ø. Og et lazaret. Det er en af øerne ud for Venedig der var tilknyttet Sankt Lazarus. Så derfor har vi mange ord, der egentlig stammer fra at man godt var klar over, at det var noget, der spredte sig fra menneske til menneske, så man skulle stoppe smittekæden. Det har vi hørt rigtig mange gange nu, men man havde en fornemmelse af, at der var en smittekæde. Men årsagen kendte man ikke noget til.

Så efterhånden har man lært noget af, at man skal prøve at begrænse det. Men mennesket er sådan indrettet, at en epidemi er meget, meget gennemgribende for ens hverdag og ens måde at leve livet på. Det mærker vi også nu under corona-pandemien. Så denne her indskrænkning af personlig frihed er meget besværlig og træls for at sige det på godt jysk. Så det, der er problemet, er, at når man så først er ovre det, så gør man alt for at vende tilbage til det gode gamle liv, og så glemmer man alt om epidemierne.

Så det, vi egentlig burde have lært af den spanske syge, som bliver nævnt her, som som er lige præcis hundrede år tidligere end Corona-pandemien, det er, at man burde have været opmærksom på, at det kunne komme, og man skulle tage hensyn. Men der er altså alt for mange ting, som vi har glemt. Men nogle ting kunne man dog grave frem. I har alle sammen set den grønne kurve og den røde kurve. Den bygger på de tal, man havde fra den spanske syge.

Og altså vi har jo allesammen gået indtil for et år siden og givet hinanden håndtryk. Altså så meget har vi måske ikke lært. Er der nogle andre ting, vi så trods alt er holdt op med at gøre?

Ja, for eksempel så i slutningen 1800-tallet, der var det rigtig høfligt at indlede en samtale med en god ven med at sende en spytklat, der meget præcist ramte lige foran skosnuden. Så hilste man på hinanden, og så var man i gang. Og der var spytbakker indenfor. Selv i Folketinget, når de udholdt udvalgsmøder, så sad de fine mænd med kravater og det hele og spyttede i en zink-spand ved siden af sig. Så udbrød tuberkulose, den havde man haft i mange, mange år, og een er ikke lige med på jeres toplist her, men den tog altså virkelig, virkelig mange mennesker i løbet af 200 år. Det er en bakteriesygdom, der sidder i lungerne, som smitter via spyt.

Det fandt man ud af for lidt over hundrede år siden. Og så skulle man stoppe med at spytte. Så der var store kampagner, hvor der stod spyt ikke på fortovet. Rigtig sådan med pegefinger og spyt ikke!

Og i dag er det jo sådan set uhøfligt at spytte efter andre folks skosnuder, når man møder dem.

Men vi forestiller os jo lidt, vi kommer tilbage til det der håndtryk fordi kan man undvære det? På den måde, må de jo også sagt dengang, at vi bliver nødt til, når det her er overstået, så må vi jo gå i gang med at spytte igen. Det gjorde de så ikke.

Nej, det er uhøfligt i dag. Gad vide om det en dag bliver uhøfligt at forsøge at røre folks hænder med sine egne hænder.

Det kunne godt ske. Det kunne man godt forestille sig faktisk.

Hvad man sådan politisk? Altså hvis man ser på hvilke konsekvenser pandemier har haft. Altså fordi det er jo ikke gået stille af sig.

Det er det nemlig ikke. Og egentlig når man inddeler en verdenshistorie, så er det tit efter de krige, man har udkæmpet. Fordi det ligesom er mennesket selv, der er hærfører og konger og der er sejrherre, og der er dem, der taber. Og det er en god fortælling. Men det er sjældent en særlig god fortælling om, at man bare mister en masse liv til en epidemi, man ikke forstår.

Man kan jo tydeligt se for eksempel hvis man kigger på Romerriget, som er et af de imperier, der har stået allerlængst tid i verdenshistorien. Det brækkede over i to i slutningen af 300-tallet i 400-tallet faldt det helt fra hinanden, så den vestlige del vi i dag kender som Spanien, Italien, Frankrig, England. Det opløses og forsvinder. Og så er der så en kejser, der hedder Justinian, som har hans hovedstad Konstantinopel, nutidens Istanbul. Han begynder at tilbageerobre Italien, og det går egentlig meget godt, og han har egentlig en idé om, at nu skal han tilbage til fordums storhed. Det er midten af 500-tallet. Det går rigtig godt lige indtil 541, hvor pesten udbryder i Pelusium, en havneby i det nordlige Egypten, og den spreder sig med lynets hast med de handelsskibe, der går op i Middelhavet.

Og da det så endelig rammer Konstantinopel, så har man dødstal op imod 16.000 mennesker om dagen, der dør. Og pesten er jo sådan en rigtig hyggelig fætter, fordi at det er en bakterie sygdom, der sidder i små lopper, som er gnaverlopper, der ofte sidder på den sorte rotte er det, som man ligesom kender. Men der er op mod 200 forskellige smådyr, pelsdyr, den kan sidde på. Og den er sådan indrettet, den her bakterie, den sætter sig som en prop i den munddel, som loppen skyder frem for at suge blod. Så

loppen får kun lidt blod, så den er hele tiden sulten. Og for hver gang den bider sig, så overfører den 20000 bakterier. Og den her sygdom, hvis den kommer ind i en befolkning, som ikke har nogen som helst form for immunitet, så hvis man går ind og kigger på Statens Serum Instituts hjemmeside, så står der at den tager 60 procent.

Så det altså er en rigtig giftig fætter at få ind.

Og det gør jo, at den breder sig til alle dele af Europa. Vi har ikke konstateret den her oppe i Danmark. Via DNA-teknologi har man set den komme til Sydtyskland og til England. Men det den også gør, det er jo, at Justinian, der står på toppen af sin magt og er ved at tilbageerobre en masse ting, han står lige pludselig med et rige, der bliver nærmest halveret indbyggermæssigt, og han blev selv ramt af pesten. Men overlever. Men bliver aldrig den samme igen. Det er kun med nød og næppe.

Man beskriver, at nogle af dem, der overlever pesten, de går rundt og er skaldede, fordi deres hår falder af, det kommer aldrig igen. De bliver blinde og alt muligt andet. Det er en voldsom ting, og man kan sige, at hvis pesten ikke var kommet der, så kunne det være, at Europas magtforhold havde set helt anderledes ud i dag, fordi at den måde Romerriget ligesom trak sig tilbage på og smuldrede har stor indflydelse på hvordan at Europakortet ser ud i dag.

Nu ved jeg ikke, om det er for meget forlangt. Men kunne man forestille sig, at du kan se allerede nu et eller andet, konturerne til noget, som også kunne blive nogle politiske forandringer på grund af den pandemi vi står midt i?

Ja. Sammenligningen mellem USA og Romerriget er lige for. Faktisk dengang man grundlagde USA's forfatning, så kiggede man faktisk på den måde, romerne havde indrettet deres senat og den måde, de havde skrevet det på. De har altid historisk set spejlet sig rigtig meget i Romerriget. Og et imperium eller en supermagt, lad os kalde det det i stedet for, står aldrig evigt. Og under corona kan man se konturerne af disse revner i fundamentet på det USA, vi kender. De var der i forvejen.

Trumps regering satte jo virkelig tingene på spidsen og viste et land i splittelse. Det der sker, når der så kommer en pandemi, som rammer et land, som er dårligt organiseret i forvejen, så bliver de her kløfter og splittelser meget mere tydelige.

Så jeg tror, at det at corona-pandemien og den håndtering, der har været i USA, har fremskyndet en proces, som gør, at mit bud vil være, at vi ikke har et forenet USA om 100 år, men at der er nogle af staterne, der på en eller anden måde bryder ud. Det ville være helt naturligt. Det ville være historiens gang.

Men det kan jo også gå den modsatte vej, og de ligesom kommer styrkede ud af det her. Sådan ville den typiske amerikanske version jo blive af den historie, at det styrkede os. Og det virker som om de er langt nu, at de er længere end vi er med vaccinerne, så det kan jo gå den anden vej.

Det kan det. Men jeg tvivler.

Føler du, Jakob, på nogen måde, at du har været en del af historien? Altså også Danmarkshistorien, om jeg så må sige, med din debut her i landet med corona?

Ja, det gør jeg faktisk. Det er jo lidt specielt at have den der: Det starter og slutter et sted, og allerede efter en måned begyndte man at se på, hvad er det egentlig, vi har været igennem? Der kiggede man tilbage på, hvad var det, der skete, da Jakob blev syg, og det har man gjort igen her efter et år, og det kommer man sikkert også til at spørge om ti år.

Hvad var det egentlig, der skete? Og prøve at få den der dér forståelse. Hvad var det egentlig, der ramte os? Og der bliver jeg hele tiden trukket frem igen og igen som værende den ene oplevelse, som gjorde, at Danmark blev opmærksom på, at corona var der.

For der er sikkert andre, der har haft det samtidig eller lige omkring. Det var bare tilfældigt, at det var min test, der først slog ud, og derfor var det så mig der vil være den, som vil være kendt.

Men ja, jeg kan godt se konturerne af, at der er et før og et efter jeg blev syg. Og derfor er det jo historisk.

Måske ikke det, du havde drømt om som barn. At det var det, du gerne ville.

Det er jo ikke en uddannelse, man tager, at blive coronapatient. Jeg har heldigvis også andre ting på mit CV, som jeg kan falde tilbage på herefter.

Ja, og det CV kunne vi godt få brug for, hvis det nu er, at vi skal udstille dig her på Nationalmuseet, for vi bliver nok nødt til at vende blikket mod den alvorstunge opgave i dag. Vi har de her kriterier i den lille kuratorhåndbog, og det er jo i virkeligheden dig, der sidder med det afgørende say i det, Jeanette. Lad os lige prøve bare at tage fat på det og tage fat i det første af de kriterier, der står i den bog. Det lyder sådan her:

Repræsentativ.

Repræsentativ. Det er altså en vurdering man normalt gør omkring genstande. Om de er repræsentative for den udstilling eller den samling man er ved at skabe. Hvad siger du, Jeanette, er Jakob repræsentativ i denne her sammenhæng?

Det er han i høj grad. Også mere end håndsprit og mundbind. Fordi at der sættes en personlig historie på, og det kan vi mennesker jo godt lide.

Nu sagde jeg jo før, at verdenshistorien er skabt af konger og generaler og dem dem, der er tabere og vindere. Dem har vi ikke i fortællinger af epidemierne. Men nu har vi den første patient. Patient 0. Så af fraværet af andre mere kulørte, spændende personer.

Tak, tak, tak.

Men så er du jo repræsentativ, og jeg vil sige, at det er jo ikke helt tilfældigt, tror jeg, at der er så meget opmærksomhed omkring dig, fordi hvis det havde været et barn eller på anden måde andre, der ikke kunne tale så godt for sig, så havde man nok ikke været så interesseret i at høre. Men fordi at du er meget velformuleret og velovervejnet omkring din situation, så øger det også værdien, hvis jeg må sige på den måde.

Føler du dig selv repræsentativ?

Repræsentativ. Der tænker jeg anderledes. Der tænker jeg på, om jeg er repræsentativ for dem, der blev smittet. Det er jeg vel på en måde, fordi alle kan blive smittet af det her, og alle har hver deres oplevelse af det her.

Så på den måde så, ja, så er jeg repræsentativ. Men det er måske ikke det der er den faglige term for det.

Jo, det tror jeg kommer rimelig tæt på. Altså, det er bare også set indefra. Nu er det jo sjældent at vi kan spørge tingene nede i montrene, om de føler sig repræsentative.

Jeg er jo en af 200.000 danskere, som er blevet smittet. Jeg kom bare som den, der fik det først.

Men man kunne godt forestille sig, at man kunne blive lidt træt af det der med hele tiden at skulle repræsentere alle os, som potentielt kan blive smittet. Men sådan har du ikke tænkt?

Nej. Altså, jeg arbejder med at fortælle historier og har bedt folk om at stille sig frem og fortælle deres historier i næsten 20 år. Og nu faldt det sådan, at jeg havde noget at fortælle. Så synes jeg, det giver mening, og det har jeg ikke fortrudt. At give lidt igen. Nej, det synes jeg er fint.

Der er måske en grænse?

Der var en grænse. Lige da det toppede, og alle var interesserede og alle ville have fat i mig. Jeg var jo sløj og syg. Og jeg ville egentlig gerne fortælle historien, men der er jo grænser for, hvad man kan også timer i døgnnet og familie og andre ting, som der skal tages hensyn til. Så på den måde blev det lidt voldsomt lige en kort periode. Men ellers har jeg ikke noget imod at fortælle.

Jeg tager den lille kuratorhåndbog frem igen og finder et kriterie, som er et lidt mere... Det lyder sådan usædvanlig fornemt. Der er mange folk, herunder mig selv, der nærmest ikke havde hørt det her ord før, før vi fandt det i kuratorhåndbogen. Det lyder sådan her: Proveniens.

Proveniens. Det er det med hvis man går tilbage til de klassiske udsendelser med Piet van Deurs, så var det sådan noget med hvad genstandene havde af historier.

Jeg tror det er sådan noget tid, sted og anvendelser, man sagde. Men proveniens, Jeanette, det handler jo om hvilke historier fortæller genstandene os. Er det ikke den bedste måde at forklare det på?

Jo, eller hvilken sammenhæng indgår det i det samfund, de repræsenterer? Jeg er jo arkæolog, så proveniens, det snakker vi jo næsten konstant om. Det er jo en hel retning.

Det er det første I siger, når I ringer til hinanden.

Det er det faktisk. Og det er enormt spændende. Så nu synes jeg, du taler det lidt ned.

Nej, nej, jeg prøver bestemt at tale det op. Men har Jakob proveniens?

I høj grad, for der var da også en rigtig god historie med at du tog jo afsted til Norditalien på den der skiferie. Det er jo sådan ærketypisk også med coronaen, ikke. At man står og siger: Men alle sagde, at det var okay. Der sker ikke noget.

Men hvis man i bagklogskabens ulidelige lys tænker, at denne her sygdom smitter på den måde, som den gør, at man så tænker på afterskiing. Der er næsten ikke et bedre miljø for at den kan spredes. Det der med, at vi tager af sted på ferier rundt omkring i Europa, det var blevet så let at flyve rundt til alle steder, at vi fløj nærmest hvis vi havde en forlænget weekend, så smuttede vi et andet sted hen, fordi Ryan Air, der er sikkert tilbud, og så kunne man komme af sted.

Og det er jo det, der har givet den her pandemi så mange muskler. Det er jo, at den kunne bare hoppe med turisterne rundt. Og jeg er selv turist. Jeg kunne selv have havnet i den der. Men det går meget godt ind i den fortælling om, hvorfor pandemien ramte så hårdt i vores tidsalder. Så på den måde, hvis du havde fået den nede i Netoo, så ville jeg nok sige, så var der ikke så god en historie med. Så den rammer rent ind på proveniens, det vil jeg sige.

Det siger også noget om, hvordan vi tænker verden. Altså vi tænkte jo verden, som at det her, det er ude i Kina. Og vi havde oplevelsen af at MERS og SARS, der var de blevet mere eller mindre ude i Østen. Så vi havde sådan lidt tanken: Det her, det kommer nok ikke her hen. Altså jeg behandlede de her ting i nyhederne på News og havde hørt om det, men havde stadigvæk fornemmelsen af, at det var ikke rigtig et problem. Det er historien om, at vi tænker som om, at det er dampskibe, der sejler rundt, og det er den måde, verden bevæger sig på. Men det er det jo bare overhovedet ikke, når det kommer til både sygdomme og alt mulig andet.

Så vi er ikke helt fulgt med. Og det kan jo være, at vi kommer mere op i gear efter sådan en pandemi som denne.

Det må man tro.

Altså jeg vil lige tilføje at arkæologen hun var angst. Altså det der med, at man så folk, der var ude at hamstre og sådan noget. Det var jeg ikke, fordi jeg havde coronakassen, altså plastikkassen, pakket med alt, med håndsprit og alt, hvad der skulle bruges. Det var at købt ind. Håndkøbsmedicin.

Så du er lidt en prepper?

Det ord snakker min mand også lidt om, og det vil jeg sige, det er jeg ikke. Jeg var lidt fremsynet.

Det er det preppere siger.

Jeg investerer også i guld, men det er noget helt andet.

Med den her historie, det som Jeanette siger, at der giver dig proveniens, det der med skiferien. Hvordan er det egentlige med den? Har du det dårligt med det, eller fortryder du skiferien?

Nej, det gør jeg ikke. Det var til stede, men det var ikke til stede som en overvejelse.

Jeg ville fortryde, hvis jeg havde været sådan: Uh, er det det rigtige at gøre, er det det forkerte? Men det var slet ikke oppe på lystavlen, at vi ikke skulle tage afsted. Det var slet ikke i Italien og havde ikke lavet nogen blokader mod folk, Danmark havde ikke nogen som helst anbefalinger. Der var ingen ting, der sagde, at folk skulle blive væk fra Italien. Der var meget få tilfælde i nogle få byer, som blev lukket af, og man prøvede jo også i Italien den der inddæmningsstrategi som man også prøvede her hjemme, hvor man troede, at man havde sgu fanget de der ti steder, hvor det var, og nu havde man lukket af.

Og det kan godt være, jeg var naiv. Men jeg troede på, at når myndighederne i Italien sagde: det har vi styr på. Så har de styr på det. Og det har så vist sig, at lige omkring denne her sygdom og sikkert også sygdomme, der kommer senere: Det er simpelthen så svært at vide, hvordan det gælder, og hvor hurtigt det går, og hvad der så kommer. Og det er jo også helt historien det sidste år. Den bliver ved med at narre os. Der er hele tiden noget nyt, der kommer, og vi kan bare ikke sætte det på formel.

Har denne her pandemi, har den ændret dit syn på det at rejse?

Nej, det synes jeg ikke. Jeg rejser som folk er flest og har rejst i de fleste steder i verden.

Og det håber jeg også, jeg kan komme til igen. Der er der måske mere nogle klimaovervejelser, der gør, at jeg vil begrænse den aktivitet. Men ikke i forhold til sygdomme. Så skal der være nogle særligt gode grunde til det.

Jeg skal bare lige sige i forhold til, jeg var ikke på noget afterskiing, det var meget stille familieferie.

Ikke nogle sjove fløjter.

Der var ikke nogen fløjter.

Men så du ser faktisk dig selv vende tilbage til det samme rejsemønster på et eller andet tidspunkt?

Ja, men jeg kan godt være i tvivl om håndtryk og sådan nogle ting vil komme tilbage. Det er jo sådan lidt: Håndtrykket mangler jeg ikke. Jeg savner at kunne kramme dem, som jeg holder af og har nært. Jeg har aldrig været en krammer, og det var faktisk også en af de ting, jeg sagde til de folk, der ringede fra Styrelsen for Patientsikkerhed, der skulle i gang med at undersøge mig. Det var: Heldigvis har jeg ikke været rundt og kramme hele redaktionen og alle omkring mig. Altså der arbejder jo mere end næsten 500 mennesker ude i Sydhavnen i København. Så hvis jeg havde været meget omgængelig, så kunne det jo godt have været gået meget værre. Og det tror jeg ikke, jeg har lyst til at komme tilbage til og gøre mere af.

Og hvad med dig Jeannete, skal du ud og rejse? Du skal selvfølgelig have din prepperkuffert med. Men ser du din verden vende tilbage til det samme?

Jeg tror, at jeg vil være mere opmærksom på at tage på nogle længerevarende rejser og så måske ikke tage så meget smuttur.

Altså hvis det skulle være sådan en forlænget weekend, så det bliver det måske ikke i London. Så bliver det mere København. Altså at det bliver mere nært. Og jeg tror også, det du siger med klimahensyn, er måske også det, som jeg vil vende tilbage til som værende det, der går med i mine overvejelser. Og så måske i stedet for brænde krudtet af på nogle lange ture langt væk en gang imellem.

Så lad os hoppe til et af de helt alvorlige kriterier fra kuratorhåndbogen. Jeg har været på Nationalmuseet en 3 år, og der taler man jo tit om, at vi arbejder for evigheden. Så derfor har vi selvfølgelig også et kriterie, der hedder evigheds-testen.

Evighedstesten. Spørgsmålet går jo på, om genstanden ligesom har en evig betydning, fordi vi forpligter os jo til at beholde de genstande, vi tager ind i vores samling.

Består Jakob Evigheds-testen?

Ja, det gør han. Fordi at navnet vil blive skrevet ind i alle historiebøger som værende patient nul. Og den slipper du bare ikke uden om Jakob. Så alene af den grund. Vi kan så overveje om du skal mumificeres.

Ja, kan man selv vælge om man vil det eller ej?

Du kan jo testamentere dig til os. Ej, nu kommer vi ud, men det er jo det her med, at have en anstand, ikke, altså hvor lang tid det varer og så videre.

Og tror du, det vil være relevant at fortælle den historie i hundrede år fremover for sådan et sted som os?

Ja, det vil det. Fordi det har haft så gennemgribende indflydelse på vores samfund, og det har jo ikke siden Anden Verdenskrig har vi jo ikke haft så stor en begrænsning af vores bevægelsesfrihed og i virkeligheden også den måde, som regeringen og staten blev nødt til at gribe ind i vores adfærd. Det er jo fuldstændig uhørt i virkeligheden. Det er jo mange restriktioner, vi er underlagt.

Og bare det er i sig selv noget, som historikere vil studere de næste par hundrede år. Det er helt sikkert.

Hvordan har du det med det?

Jamen altså, det er jo en vild tanke. Det er jo en vild tanke. Mærkeligt. Og det underlige er jo også, at jeg vidste, at da de ringede der klokken to, Ss havde de jo også ringet til statsminister og ringet til hele statsadministrationen, og alle mulige var blevet vækket om natten, fordi jeg var blevet smittet. Det var også en mærkelig ting at tænke på. Altså at fordi at jeg tilfældigvis i Italien fik samlet en virus med, så har jeg været med til at vække hele ledelsen af det danske samfund. Det er jo også helt vildt.

Det er igen det der, man ikke lige havde troet, at man skulle huskes for.

Hvordan tror du, det vil påvirke dig resten af dit liv? Altså du kommer til at gå med den i bagagen, det var det, du blev. Det var det, du kom i historiebøgerne for.

Altså jeg tror, at der vil være et før og et efter også inde i mit hoved. Det har fået mig til at tænke over nogle ting. Hvem er jeg, og hvad skal jeg og så videre. Der er jeg ikke færdig i den konklusionsrække, og sådan at det er fuldstændig anderledes. Men det er jo med til at gøre, at jeg overvejer: Puha, det var da en kæmpe oplevelse. Hvad betød

den? Og der er virkelig mange mennesker, der kan huske, hvem jeg er og er interesserede i at spørge om det. Den historie kommer jeg til at fortælle igen og igen og igen. Og det er ikke bare mine børnebørn, det er jo alle omkring dem, der også er ligesom: Gud, det var ham der. Altså det. Det er jo sådan et lod, der ligger til mig, det er jo et mærke, jeg har i panden. Og sådan er det.

Men du tænker vel, det hører jeg dig i hvert fald sige, at du kan gøre noget godt med det? På en eller anden måde for andre.

Ja, jeg håber da... Det bedste, det kan jo være det at blive ved med at fortælle historierne om, at det ikke går i glemmebogen. Ligesom vi jo helt har glemt den spanske syge, fordi bl.a. Anden Verdenskrig skyggede den og Første Verdenskrig har skygget og vores måde at tænke på har skygget for det.

Så er det, at vi ikke om fem år eller 50 år fuldstændig har glemt den her pandemi og lever videre som om at... Og gør os sårbare for at komme i en måske endnu værre situation. Det ville jo være dårligt. Så vi kan få nogen læring. Hvis jeg kan være et lille gran af, at vi husker den der, det ville jeg da være glad for.

Du ser dig selv lidt ligesom om trafikofre, som folk, der bliver hevet ind til forskellige former for arrangementer, hvor man skal lære unge mennesker ikke at køre for hurtigt på vejene, og så kunne du på samme måde ligesom sørge for, at vi ikke glemmer.

Det ville jeg ikke have noget imod.

Men hvad vil du egentlig sige, altså lige nu forestiller jeg mig, de fleste danskere går med en kombineret frygt for selv at blive smittet og så en måske angst eller bekymring for det at skulle vaccineres, som vi alle sammen på en eller anden måde enten er blevet eller står over for. Hvad er dit budskab til dem?

Altså jeg har ingen grund til at betvivle, at de her vacciner skulle være problematiske.

Jeg håber virkelig, at alle gør det, altså bliver vaccineret, så vi kan komme i gang med det, der er meget federe end at være på vagt over for den her vaccine. Som du også sagde Jeanette, alle de her restriktioner alt det besvær, der er med det.

Vi ved, når vi kan få vaccinerne ud, blive testet og få gjort alle de ting, vi kan komme til, så kan vi måske også forhindre, at der kommer en ny overraskelse. Altså desto mere, vi kan gøre for at forhindre nye overraskelser, det ville jeg synes var fantastisk.

Jeanette, vi har været igennem tre afgørende kriterier. Og jeg har en fornemmelse af, hvor det peger hen. Men jeg skal jo spørge dig her til sidst, fordi det er ved at være her til sidst. Skal Jakob Tage Ramlyng udstilles på Nationalmuseet?

Det synes jeg bestemt. Altså han er mere eller mindre ved en tilfældighed endt i vores historiebøger. Og for at have det nærvær, historien har, så på et museum, så udstiller vi objekter, fordi det er ligesom ved at sætte et ansigt på corona-pandemien, det bliver dit ansigt, Jakob, så føler vi et nærvær og en forståelse, som et abstrakt begreb, som epidemi ikke giver os. Det er gennem den personlige fortælling, at vi ligesom kan indleve os i problematikken, så det er jo også meget smukt, at du siger, at du gerne vil hjælpe til med ikke at glemme sådan, at vi ikke havner i suppedasen på samme måde en gang til.

Og det synes jeg rammer det meget fint ind hvorfor at du skal være en udstillingsgenstande på vores museum.

Så vil jeg simpelthen trykke på denne knap. Jeg går ud fra at denne lydbid er lidt designet til nogle festligheder. Nu kan man måske diskutere, om der er så meget at klappe af i denne her sammenhæng, men vi kan måske klappe af glæden over, at vi måske kan se en vej ud af det her. Og at du i hvert fald bereder en vej til, at vi alle sammen kan deale med det.

Tusind tak fordi du kom med herind i dag. Hvordan har du det med dommen?

Men det er jeg da glad for. Altså det ville være ærgerligt at være taget helt herind og finde ud af, at det var spild af vores tid, ikke.

I den forbindelse kan du så betragte dig selv, i hvert fald indtil det næste program, som udstillet på Nationalmuseet.

Tak fordi du kom. Også tak til dig Jeanette Varberg. Og dermed slut på Udstillet på Nationalmuseet for denne gang. Jeg havde altså Danmarks corona-patient nummer nul, Jakob Tage Ramlyn med her og museumsinspektør på Nationalmuseet Jeanette Varberg.

Denne udsendelse, den var tilrettelagt af Kenneth Borenholt. Og vi er snart tilbage igen med en ny aktuel person, som vi underkaster de her strenge kriterier for at undersøge, om den person er så vigtig for danmarkshistorien, at han eller hun fortjener at blive udstillet på Nationalmuseet. Tak for i dag.